

Izpopolnjevanje plačnega sistema v Tovarni sode v Lukavcu

Delovni kolektiv v Tovarni sode v Lukavcu se je v zadnjem času lotil izpopolnjevanja sistema nagrajevanja. Praksa je pokazala, da je nujno potrebno spremeniti dosedanje nagrajevanje. To je bil vzrok, da so že lani začeli v tovarni študirati ta problem. V več prihodnjih mesecih bodo raziskovali že opredeljene teoretične postavke v zvezi s plačnim sistemom po normi in s premijskim sistemom.

Kaj je vodilo kolektiv Tovarne sode, da se je lotil izpopolnjevanja plačnega sistema? Zastopniki podjetja pravijo o tem tole:

Zastavili smo si nalogo, da s tem ukrepom na temelju pravilne uporabe dosežkov sodobne znanosti v delovni organizaciji določimo medsebojne odnose v plačah članov kolektiva in da omejimo na minimum število delovnih mest, ki jih bomo plačevali po času.

Tarifnega pravilnika še nismo spremenili in so tarifne postavke ostale enake, lotili pa smo se njihovega objektivnega določanja z analitičnim ocenjevanjem delovnih mest. Pri tem delu so zaposleni organi delavskega samoupravljanja, strokovnjaki in vodilno osebje v podjetju.

Novosti v pravilniku o normah

Tovarna sode je šla tako daleč, da je spremenila tudi pravilnik o normah. To so storili zato, ker z dosedanjim pravil-

nikom niso bila zajeta najvažnejša delovna mesta. Od skupno 610 delovnih mest je bilo z delom po normah zajetih le sedem delovnih mest, na katerih je delalo približno 600 delavcev ali 25 odstotkov skupnega števila zaposlenih. To so bila tista mesta, ki so zagotavljala normalen tok proizvodnje (razkladanje in nakladanje premoga, koks, apna in dela v kamnolomu). To pomeni, da je dosednji pravilnik zajemal tista delovna mesta, kjer je bilo mogoče ugotoviti delovni učinek in kjer je bilo mogoče zaradi povezanosti del v delovnem postopku izračunati posamezni delovni učinek iz skupnega rezultata. Iz tega izhaja, da je Tovarna sode uporabljala delovne norme za posameznike, a tudi skupinske norme. Da večina delovnih mest ni bila zajeta s sistemom norm, je treba iskati vzroke v pojmovanju, ki je prišlo v navado, da je trajanje kemično tehnološkega procesa večinoma vnaprej določeno in da delavec ne more skoraj nič doprinesiti k povečanju produktivnosti. Razen kemično tehnoloških operacij pa je veliko število mehanično tehnoloških in fizikalnih operacij (drobljenje, destiliranje, filtriranje, aglomeracija in topljenje). Te operacije so potrebne za pripravo kemičnega procesa. Tu je treba vsekakor poudariti, da je od prizadevanja in interesiranja delavcev odvisna tudi poraba surovin. Prav to je mogoče reči tudi za pravilno vzdrževanje naprav.

Sedaj so vsi to snov temeljito analizirali in prišli do sklepa, da značaj kemičnega procesa v Tovarni sode v Lukavcu ne dopušča merjenja produktivnosti dela neposredno na enega delavca kakor pri mehanično tehnoloških operacijah, pač pa je delovno produktivnost mogoče učinkovito meriti in kontrolirati po delovnih skupinah, izmenah in oddelkih. To pomeni, da je tam, kjer zaradi narave dela ni mogoče ločeno meriti in ugotavljati delovnih učinkov posamezno, mogoče uvesti skupinsko ali kolektivno normo. To je že bilo storjeno. Tako je že večina delovnih mest zajeta s sistemom norm, to je večina delavcev dobiva plačo po učinku, ki ga doseže skupina.

Prav tako so spremenili tudi premijski pravilnik. V novem pravilniku so težili za objektivnimi kriteriji in v njem je poudarjeno, da bodo premije v skladu z večjimi prizadevanji delavcev.

Prizadevanja kolektiva Tovarne sode, da izpopolni plačni sistem, pomenijo pomembno in v vsakem primeru koristno novost, ki je že dala koristne rezultate. To je nedvomno viden korak naprej v spodbujanju delavcev, da okrepijo boj za večjo delovno storilnost. P. D

DELO PODJETIJ V OKRAJU LIVNO

Industrijska in druga podjetja v Livnu so boljše poslovala v prvem polletju letos kakor v enakem razdobju lani. To so dosegla zaradi boljše organizacije poslovanja in naporov, ki so jih vložila v povečanje delovne storilnosti. Vsekakor je to tudi rezultat večjega zavzemanja organov upravljanja pri reševanju najvažnejših problemov podjetij.

Po podatkih okrajnega zavoda za statistiko se je povečala proizvodnja električne energije v prvih sedmih mesecih letos za 59 odstotkov. V premogovnikih Tušnica in Eminovo Selo so nakopali za 26 odstotkov premoga več kakor v enakem razdobju lani. Podjetja lesne industrije »Cincar« v Livnu, »Šator« v Glamoču in »Jadovnik« v Bosanskem Grahovu so proizvedla v primerjavi s prvimi šestimi meseci v l. 1956 za 22 odstotkov več rezanega lesa, medtem ko se je sečnja hlobovine za žage povečala za 64 odstotkov. Proizvodnja se je povečala tudi v tekstilni industriji »Preslice«, in to posebno proizvodnja izdelkov, ki so namenjeni vazi. V tem kolektivu se je znatno izboljšala delovna storilnost, kar je prišlo kot rezultat prizadevanja vseh organov, ki vodijo podjetje.

Trgovinska podjetja na drobno so presegla promet v sedmih mesecih za 31 odstotkov v primerjavi s prejšnjim letom. Tu je opazen zlasti velik napredek združne trgovine, ker je dosegla za 74 odstotkov večji promet v primerjavi z l. 1956. V cestnem avtomobilskem prometu, ki je v tem kraju velikega pomena, ker ni v okraju niti kilometra železniške proge, je zmogljivost tovornih vozil za 32 odstotkov večja, zmogljivost sedežev v avtobusih pa za 8 odstotkov. Tovorjaki so v šestih mesecih l. 1957 prepeljali 76 odstotkov več blaga, a avtobusi 150 odstotkov več potnikov. Posebno dobre rezultate je doseglo podjetje za prevoz blaga in potnikov »Bosna« v Livnu. S. D.

IZ LISTOV IN BILTENOV

NEPOTREBNO ZATIŠJE

»Pobjeda«, glasilo Socialistične zveze delovnega ljudstva Crne gore, je objavila v številki z dne 1. septembra članek z naslovom: »Dva meseca po I. kongresu delavskih svetov — nepotrebno zatišje«. V članku objavlja list poročila svojih dopisnikov iz Plevlja, Cetinja in Ivangrada, v katerih je govora o premajhni aktivnosti delavskih svetov v obdelovanju kongresnih materialov. Objavljamo ta članek v izvlečkih.

»Ko so se pred dvema meseci vrnili s prvega kongresa delavskih svetov v Plevljo Miloš Rakić, Djembo Džebhanić, Radomir Minić in Mehmed Vlahovićak, so bili pred delikatno dolžnostjo. Nad 2000 delavcev in uslužbencev, ki so izvolili skupaj 14 delavskih svetov na področju plevaljskega okraja, je z živim zanimanjem pričakovalo vrnitev svojih zastopnikov, posebno tisto, kar so jim morali delegati povedati s kongresa.

Neposredno po vrnitvi so delegati v svojih volilnih sektorjih imeli krajše sestanke, na katerih so povedali svoje vtise s kongresa, pri čemer so poudarjali, da bo kmalu dospel kongresni material.

Zatem je zavladalo nepotrebno zatišje. To opravičujejo s čakanjem na kongresni material, ki mora priti sleherni dan. Res so delno na sestankih delovnih kolektivov obdelali tisto, kar je bilo v zvezi s kongresom objavljenega v tisku. Vsaj tako pravijo v okrajnem sindikalnem svetu. Zanimivo pa je, da prav resolucija kongresa, ki je bila prav tako objavljena, ni bila obdelana.

Skoraj enak je položaj tudi na Cetinju, vendar s to razliko, da so tu imeli vsaj sestanek občinskega sindikalnega sveta, na

katerem so pravočasno sklenili, da se je treba lotiti obdelave kongresnega materiala.

»Na sestanku plenuma občinskega sindikalnega sveta, ki je bil 25. julija letos na Cetinju in kateremu je prisostvovalo tudi več predsednikov in sekretarjev sindikalnih podružnic v podjetjih in ustanovah, je bila poudarjena potreba, da se podružnice lotijo obdelave materiala s kongresa, da se seznanijo z nadaljnjimi smernicami delavskega samoupravljanja itd.

Praktični del tega vprašanja, kako so bili sklepi uresničeni, in kaj pravijo k temu po sindikalni liniji odgovorni funkcionarji v podjetjih, pa je takle.

V industriji električnega materiala in preciznih instrumentov »Oboda«, kjer računajo, da je sedaj približno tisoč delavcev, so nam rekli: »V zvezi s tem nismo napravili še ničesar. To nam je nekako otežkočeno. Nimamo prostora, kjer bi zbrali ljudi. V kakšni tovarniški dvorani, to je neprimerno. Zunaj, na dvorišču tovarne, to bi bilo videti »partizansko«.

V živilskem podjetju: »Kako naj sedaj organiziramo sestanke, ko so ljudje na letnih dopustih, dobršen del pa jih je vedno na potovanju.«

V tiskarni »Oboda«: »Nismo še, toda imamo čas tudi za to.«

Ostane še nekaj podjetij kot Poštna direkcija in druga, kjer so vzrok, da ne skličejo sestankov, letni dopusti.«

Ivangrajski dopisnik »Pobjede« piše: »Poročila o obdelavi resolucije prvega kongresa delavskih svetov ni mogoče napisati, ker se v zvezi s to stvarjo ni nič napravilo. Po izjavi predsednika občinskega sindikalnega sveta je vzrok tega odsotnost voditeljev sveta.«